

OCHRANA BIODIVERZITY 2015

Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů
zejména kriticky a silně ohrožených

Závěrečná zpráva projektu

Mapování *Parnassius mnemosyne* v Javorníkách a Veřovické vrchovině

David Černoč
100/RS Severomoravské regionální sdružení ČSOP
Šafaříkova 555, 757 01 Valašské Meziříčí
tel.: 725 781 258, e-mail: da.cer@seznam.cz

Obsah:*

1) Výchozí stav

2) Metodika mapování

3) Výsledky mapování *Parnassius mnemosyne*

3.1) Javorníky – lokalita u chaty Portáš

3.2) Javorníky – sjezdovka u chaty Portáš

3.3) Javorníky – lokalita kopírující turistickou stezku

3.4) Javorníky – vrchol Stolečný vrch

3.5) Javorníky – sjezdovka pod chatou Kohútka

3.6) Javorníky – lokalita u asfaltové cesty

3.7) Javorníky – lokalita u parkoviště

3. 8) Javorníky – sjezdovka u chaty Spartak

3. 9) Veřovické vrchy – lokalita u silnice I/57

3.10) Veřovické vrchy – lokalita pod vysokým napětím

4) Závěr

5) Použité informační zdroje

6) Přílohy

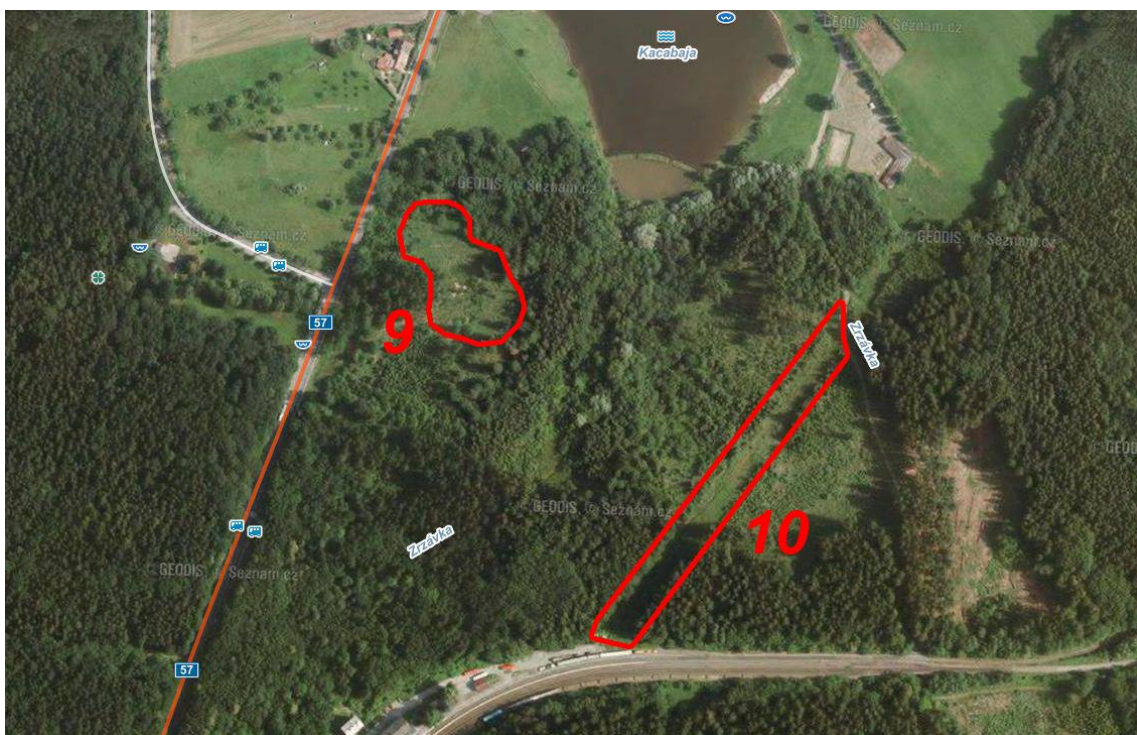
7) Fotodokumentace

1) Výchozí stav

Parnassius mnemosyne je recentně potvrzen na hřebenu Javorníků jen z několika lokalit. Na těchto lokalitách probíhal naposledy průzkum v letech 2008 – 2010. Dále byl proveden průzkum na dvou lokalitách ve Veřovické vrchovině s potenciálním výskytem *Parnassius mnemosyne*, kde do současnosti nebyl proveden žádný podrobný průzkum.

Mapa č. 1: Lokality v Javorníkách (na lokalitě č. 9 nebyl prováděn průzkum, jelikož leží na území Slovenska).

Mapa č. 2: Lokality ve Veřovické vrchovině.

2) Metodika mapování

Vlastní terénní mapování probíhalo v době letu *Parnassius mnemosyne* tzn. první polovina června a dle upravené standardní metodiky vypracované kolektivem Entomologického ústavu AV ČR a Muzea regionu Valašské ve Vsetíně pro mapování maloplošných ZCHÚ (Konvička, Beneš, Spitzer).

Všechna získaná data jsou zapsána do excelovských matic, které shromažďuje Entomologický ústav z Českých Budějovic. Na konci roku takto získaná data hromadně exportuje do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) viz příloha.

3) Výsledky mapování *Parnassius mnemosyne*

3.1) Javorníky – lokalita u chaty Portáš

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 1

Nektaronosné rostliny: pcháč, bodlák

Početnost *P. mnemosyne*: 3. 6. – 0 ex., 12. 6. – 6 ex.

Olétanost: 12. 6. – 6M (stupeň 1 – 2)

Deformace: nebyly pozorovány

Plocha osídlená kolonií: 200*80 m (jednotlivé zálety byly pozorovány až na slovenské straně naproti chatě Portáš)

Pozice lokality: 49°17'41.73"N, 18°14'39.46"E

Popis biotopu: Jedná se o bývalou louku mezi turistickými stezkami porostlou nalétanými dřevinami (javory, vrby a další křoviny), které jsou v současné době v západní části z větší míry již přerostlé.

3.2) Javorníky – sjezdovka u chaty Portáš

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 2

Nektaronosné rostliny: jetel, kopretina, pryskyřník, jestřábník, bodlák

Početnost *P. mnemosyne*: 3. 6. – 4 ex., 12. 6. – 10 ex.

Olétanost: 3. 6. – 4M (stupeň 1)

12. 6. – 8M (stupeň 1 – 2), 2F (1)

Deformace: nebyly pozorovány

Plocha osídlená kolonií: 300*40 m

Pozice lokality: 49°17'45.78"N, 18°14'48.69"E

Popis biotopu: Jedná se o část sjezdovky, která je od svého zbytku oddělena stezkou pro turisty. Tato lokalita je ze dvou stran obklopena mladým smrkovým lesem. Část lokality, která je podmáčená, nenavštěvuje *P. mnemosyne* příliš často. Jinak se jedná o louku dosti strmou, travnatou lokalitu. Pravidelně probíhá sečení, častá je rostlina kýchavice.

Struktura okolního porostu: Z – louky a eutrofizované plochy; J – smíšený zralý porost; V – smrková monokultura středního stáří; J – louka na sjezdovce a vrcholové louky.

3.3) Javorníky – lokalita kopírující turistickou stezku

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 2

Nektaronosné rostliny: jetel, kopretina, jestřábník, bodlák

Početnost *P. mnemosyne*: 3. 6. – 0 ex., 12. 6. – 2 ex.

Olétanost: 1M (stupeň 1), 1 F (stupeň 1)

Deformace: nebyly pozorovány

Plocha osídlená kolonií: 300*50 m

Pozice lokality: 49°17'43.29"N, 18°13'26.42"E

Popis biotopu: Louka kopíruje červenou turistickou značku vedoucí od chaty Kohútka západním

směrem. Suchá louka porostlá travou, najdeme zde i ojedinělé ovocné stromy. Louka je po většinu roku vysokostébelná, zarostlá miříkovitými rostlinami. Ze strany obklopena smrkovým lesem, východně směrem ke stezce otevřená do širšího bezlesí.

Struktura okolního porostu: Z – smrkový les těžebního věku; S – smrkový les těžebního věku; V – sečené louky; J – mladé rozvolněné porosty parkového typu s chatovou výstavbou.

3.4) Javorníky – vrchol Stolečný vrch

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: –

Nektaronosné rostliny: –

Početnost *P. mnemosyne*: 0 ex.

Olétanost: –

Deformace: –

Plocha osídlená kolonií: 10*15 m

Pozice lokality: 49°17'46.08"N, 18°15'5.75"E

Popis biotopu: Jedná se o lesní cestu procházející smrkovým lesem nedaleko lokality č. 2. Druh zde byl v minulosti opakovaně viděn. Jedná se ale o místo, kde se motýli dlouhodobě nezdržují, pouze tudy proletují.

Struktura okolního porostu: S, V, Z – smrkový les s podrostem křovin; J – rozvolněný smíšený porost s množstvím světlin na místech bývalých luk.

3.5) Javorníky – sjezdovka pod chatou Kohútka

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 3

Nektaronosné rostliny: jetel, kopretina, pryskyřník, smetánka, jestřábník

Početnost *P. mnemosyne*: 3. 6. – 0 ex., 12. 6. – 25 ex.

Olétanost: 18M (stupeň 1–2), 7F (stupeň 1)

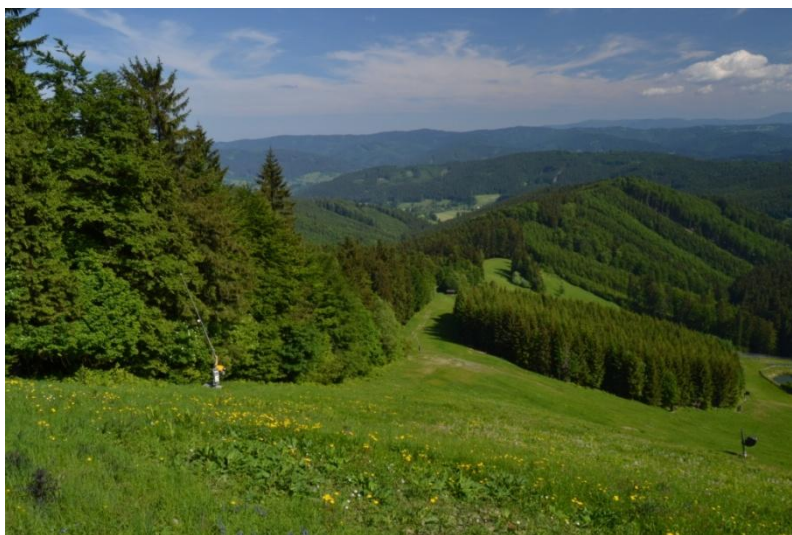
Deformace: nebyly pozorovány

Plocha osídlená kolonií: 150*100 m

Pozice lokality: 49°17'46.43"N, 18°13'48.42"E

Popis biotopu: Jedná se o lyžařskou sjezdovku pod chatou Kohútka. Tato sjezdovka se táhne směrem od chaty do údolí Nový Hrozenkov – Vranča. Jde o velice strmý svah dlouhý cca 300 m, porostlý travou, obklopený ze dvou stran zralým smrkovým lesem. Lokalita je velice vlhká. Druh byl letos zaznamenán hojně po celé lokalitě.

Struktura okolního porostu: V, Z - starý smrkový les; J – zástavba a sečené louky; S – sečená louka.

Obr. č. 1: Sjezdovka pod chatou Kohútka, 3. 6. 2015

3.6) Javorníky – lokalita u asfaltové cesty

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 1

Nektaronosné rostliny: jetel, kopretina

Početnost *P. mnemosyne*: 0 ex.

Olétanost: –

Deformace: –

Plocha osídlená kolonií: 150*30 m

Pozice lokality: 49°17'56.15"N, 18°14'8.02"E

Popis biotopu: Ruderál a louka vyplňující prostor mezi serpentunami stoupající asfaltovou cestou. Z jedné strany obklopená hustým mladým smrkovým lesem, chudá na kvetoucí rostliny, porostlá nízkou trávou.

Struktura okolního porostu: Z, S, V – sečené louky; J – tmavý smrkový les středního věku.

Management: Plocha byla v roce 2009 rozšířena, byl opraven její zákres. Částečně sečeno, částečně zarůstá. Motýli se řídce v minulosti vyskytovali na celé ploše. V letošním roce se bohužel jejich výskyt nepodařil potvrdit.

3.7) Javorníky – lokalita u parkoviště

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 2

Nektaronosné rostliny: jetel, kopretina, pryskyřník, jestřábník

Početnost *P. mnemosyne*: 3. 6. – 0 ex., 12. 6. – 1 ex.

Olétanost: 1M (stupeň 1)

Deformace: nebyly pozorovány

Plocha osídlená kolonií: 45*10 m

Pozice lokality: 49°17'46.12"N, 18°14'6.67"E

Popis biotopu: Lokalita leží u asfaltové cesty vedoucí k parkovišti pod chatou Kohútka. Jedná se o strouhu v příkopu komunikace, z jedné strany ohraničená lesní školkou a z druhé zmíněnou cestou. Kamenitý suchý svah, velmi teplý pás se sporou vegetací okolo asfaltové cesty, z jedné strany ohraničen touto cestou, z druhé strany ohraničen velmi mladým hustým smrkovým lesem.

Struktura okolního porostu: mladý hustý smrkový les

3.8) Javorníky – sjezdovka u chaty Spartak

Datum exkurze: 3. a 12. 6. 2015

Nabídka nektaru: 2

Nektaronosné rostliny: jetel, kopretina, pryskyřník, jestřábník, pcháč, bodlák

Početnost *P. mnemosyne*: 3. 6. – 0 ex., 12. 6. – 3 ex.

Olétanost: 2M (stupeň 1), 1F (stupeň 1)

Plocha osídlená kolonií: 130*50 m

Deformace: nebyly pozorovány

Pozice lokality: 49°17'43"N, 18°14'27.711"E

Popis biotopu: Jedná se o užívanou sjezdovku s vlekem. Louka je každoročně sečená, v lemech lesa expanduje borůvka, jinak se zde rozšiřují náletové dřeviny – vrby a smrky.

Struktura okolního porostu: Z – louka; S, J – smíšený les; V – mladý smrkový les

Obr. č. 2: Sjezdovka pod chatou Spartak, 3. 6. 2015

3. 9) Veřovické vrchy – lokalita u silnice I/57

Datum exkurze: 6. a 11. 6. 2015

Nabídka nektaru: 1

Nektaronosné rostliny: pcháč, bodlák

Početnost *P. mnemosyne*: 0 ex.

Olétanost: –

Plocha osídlená kolonií: 80*80 m

Deformace: –

Pozice lokality: 49°31'27.431"N, 18°1'1.674"E

Popis biotopu: Jedná se o světlinu ve smrkovém a místy smíšeném lese poblíž silnice I/57. Lokalita je velice vlhká. V minulosti jsou z této lokality hlášené ojedinělé nálezy.

Struktura okolního porostu: smrkový a smíšený les

3.10) Veřovické vrchy – lokalita pod vysokým napětím

Datum exkurze: 6. a 11. 6. 2015

Nabídka nektaru: 1

Nektaronosné rostliny: pcháč, bodlák

Početnost *P. mnemosyne*: 0 ex.

Olétanost: –

Plocha osídlená kolonií: 290*20 m

Deformace: –

Pozice lokality: 49°31'31.493"N, 18°1'7.506"E

Popis biotopu: Jedná se o protáhlou světlinu ve smrkovém a místy smíšeném lese, která je udržovaná v důsledku vedoucího vysokého napětí. Lokalita je ve své severní části velice vlhká.

Struktura okolního porostu: V, Z – smrkový a smíšený les, S – lesní cesta, J - železnice

4) Závěr

Dle dostupných údajů z let 2008 – 2010 byl výskyt *mnemosyne* na hřebenu Javorníků v letošním roce průměrný. V roce 2009 byla populace *mnemosyne* o řády větší, ale naopak v porovnání s rokem 2008 je rok 2015 příznivější.

Celkem zde bylo na všech lokalitách zaznamenáno 47 jedinců. U lokality č. 5 – sjezdovka pod chatou Kohútka jde jen o přibližný odhad, jelikož zde poletovalo mnoho jedinců a zpětný odchyt nebyl prováděn.

Všechny lokality nacházející se na sjezdovkách mají pravidelný management v podobě kosení, jen u lokality č.1 – lokalita u chaty Portáš je pozorován značný úbytek jedinců oproti minulým rokům v důsledku pozvolného zarůstání náletovými dřevinami.

Ve Veřovické vrchovině se bohužel nepodařilo potvrdit výskyt *mnemosyne* ani na jedné ze dvou vytipovaných lokalit.

5) Použité informační zdroje

[1] Agentura ochrany a přírody krajiny. [online]. c2015., [cit. 2015–09–26]. Dostupné z: <<http://www.ochranaprirody.cz>>.

[2] Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V., Weidenhoffer Z. Motýli české republiky: Rozšíření a ochrana. I., II. Společnost pro Ochranu Motýlů, Praha, 2002. 857 s.

[3] Farkač J., Král D., Škorpík M. Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 2005. 760 s.

[4] Mapování a ochrana motýlů České republiky. [online]. c2015., [cit. 2015–09–26]. Dostupné z: <<http://www.lepidoptera.cz>>.

[5] Mapy. [online]. c2015., [cit. 2015–09–26]. Dostupné z: <<http://www.mapy.cz>>.

[6] Spitzer L. Monitoring jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*) v Javorníkách (CHKO Beskydy) v roce 2008, 2008, 8 s.

[7] Spitzer L. Monitoring jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*) v Javorníkách (CHKO Beskydy) v roce 2009, 2009, 8 s.

[8] Spitzer L. Monitoring jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*) v Javorníkách (CHKO Beskydy) v roce 2010, 2010, 7 s.

[9] Vyhláška ministerstva životního prostředí české republiky č. 395/1992 Sb. ze dne 11. června 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

[10] Zákon ČNR č. 114/1992 Sb. ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny.

6) Přílohy

- excelovská matice (data hromadně exportuje do NDOPu Entomologický ústav)

7) Fotodokumentace

Obr. č. 3: *Parnassius mnemosyne* - samec, 3. 6. 2015

Obr. č. 4: *Parnassius mnemosyne* - samice, 12. 6. 2015